№ 115. Wtorek 20. Maja 1856. Rok Gazecie 46.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 3 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 19. maja 1856. Dnia dzisiejszego wyszedł z c. k. galicyjskiej rządowej drukarni we Lwowie i został rozesłany spis chronologiczny ustaw i rozporządzeń w Dzienniku rządowym dla okręgu administracyjnego c. k. Namiestnictwa we Lwowie, z roku 1855 w oddziele II., obejmującym części I. do VIII. włącznie, zawartych.

Wiédeń, 15. maja. Dnia 16. maja 1856 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany XXII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 80. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 6. maja 1856, którem się ogłasza, że stęplowanie marków stęplowych pieczęcią notaryatu do wypełnienia powinności stęplowej nie jest pozwolone.

Nr. 81. Dekret ministerstwa wyznań religijnych i publicznego oświecenia z 10. maja 1856, prawomocny w całym obwodzie monarchii, którym za porozumieniem się z ministerstwami spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, finansów i handlu z naczelną komendą armii i najwyższą władzą policyjną wydano przepisy względem przyjmowania tych kandydatów służby konceptowej, którzy mają złożyć teoretyczne egzamina ogólne *(Staatsprüfungen)* jeszcze według systemu egzaminów ogólnych, opartego na ustawie z 30. lipca 1850 nr. 327 dziennika ustaw państwa, i wyznaczono termin, wktórym nowe rozporządzenia względem egzaminów ogólnych mają wejść w moc obowiązującą.

Nr. 82. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 4. maja 1856, prawomocne we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, tyczące się należytości, które należy opłacać za przyjęte przez urzędników sądowych protesta wexlów.

Sprawy krajowe.

Kraków, 10. maja. W krakowskim okręgu administracyjnym w Galicyi i w wielkiem księstwie krakowskiem sprawdziły c. k. indemnizacyjne komisye powiatowe do końca kwietnia 1856 8059 zameldowań z 258.376 pozycyami.

Całkiem załatwiono 3354 zameldowań co do należytości przypadających do wynagrodzenia z funduszu krajowego w 3258 gminach i przysiołkach z 143.279 obowiązanymi i z kapitałem indemnizacyjnym (z opuszczeniem krajcarów) 22,613.614 złr., a przytem wydano 3197 wyroków.

Obliczono też wynagrodzenie za niesłusznie uiszczone należytości poddańcze w sumie 10.974 złr., tytułem zaś zaległości przysądzono za czas do 15. maja 1848 19.317 złr.

Dalej załatwiły zupełnie wspomnione komisye w tym samym przeciągu czasu 2309 zameldowań względem wynagrodzenia i spłacenia tych należytości ze strony obowiązanych, które na ich korzyść zniesione zostały, a to w 1714 gminach i przysiołkach, i uwolniono od ciężarów poddańczych w tych gminach 31.469 obowiązanych z kapitałem indemnizacyjnym w sumie 1,630.353 złr.

W zaległościach dziesięciny obliczono 155.730 złr., przyczem wydano 31.469 wyroków indywidualnych i dla gmin szczególnych, i sporządzono 7616 specyalnych wykazów zaległości i 1382 wykazów głównych.

Z kapitału przysądzonego uprawnionym do otrzymania indemnizacyi przez c. k. powiatowe komisye indemnizacyjne w pierwszej instancyi w sumie 24,243.967 złr., przypada za miesiąc kwiecień 1.467.891 złr.

Ze strony c. k. ministeryalnej komisyi indemnizacyjnej przysądzono do wynagrodzenia stanowczo w drugiej instancyi w czasie do końca kwietnia 1856:

a) w zaliczkach na kapitał z zastrzeżeniem sądowego przyznania 3,828.000 złr.

b) tytułem zaliczek na renty w obligacyach na dług państwa 3,679.880 złr., i

c) na rachunek kapitału indemnizacyjnego i wykupnego 23,087.661 złr., a nakoniec w zaległościach dziesięciny 146.217 złr.

Z przysądzonego kapitału indemnizacyjnego przypada za miesiąc kwiecień 1856 1,996.102 złr.

Liczba obowiązujących w tej mierze wyroków wynosi 2929, a mianowicie względem należytości poddańczych w 3006 gminach i przysiołkach z 131.686 obowiązanymi, jako też 29.009 wyroków co do słusznego wynagrodzenia i spłacenia powinności zniesionych w 1623 gminach i przysiołkach z 29.009 obowiązanymi.

C. k. dyrekcya funduszów indemnizacyjnych zaasygnowała: *a)* w zaliczkach na kapitał i renty dla 1237 uprawnionych 5,314.650 złr.

b) w przynależnych zaległościach rent po dokonanem obliczeniu dla 735 uprawnionych 1,037.414 złr., i nakoniec

c) tytułem reszty kwoty kapitałowej dla 245 uprawnionych 2,626.947 złr., a przeto razem 8,979.011 złr. w czasie do końca kwietnia 1856, z którejto sumy wypłaciły c. k. kasy funduszów indemnizacyjnych stronom przynależnym 8,274.610 złr. w 11.665 obligacyach na dług państwa i 43.208 złr. w gotówce.

(Wiadomości bieżące z Wiédnia; — Ułaskawienie.)

Wiédeń, 16. maja. Całe ciało dyplomatyczne złożyło przedwczoraj JO. księcia Metternichowi gratulacye na cześć 83ciej rocznicy jego urodzin. W salonach księcia będzie dziś wyprawiona uczta, na którą bardzo wiele osób zaproszono.

Brygada Dürrfeld zajmie dnia 30. maja obóz w pobliżu Bisambergu, i zluzuje stojącą brygadę Greschke. Pochód z obozu będzie w ten sposób urządzony, że odchodząca brygada wykona z wkraczającą popis walki, przyczem brygada opuszczająca obóz, będzie według okoliczności w nocy koczować.

Z Tryestu piszą pod dniem 13. maja: Jego Excelencya minister finansów, baron Bruck przybył tu dziś po południu. Przestrzeń od Nabrezyny aż do tutejszego dworca kolei żelaznej odbył pieszo w towarzystwie Jego Excelencyi namiestnika Krainy, hrabi Choryńskiego, ministeryalnego radcy Ghega, kilku inżynierów i innych osób, gdyż Jego Excelencya chciał zwiedzić roboty kolei żelaznej w ogóle na całej przestrzeni od Lublany aż do Tryestu, i przekonać się o postępach i zachodzących potrzebach. Jego Excelencya zwiedził także roboty wodociągu koło Santa Croce, i zastał je, jak słyszymy, w bardzo pomyślnym stanie.

— J. Excelencya jeneralny gubernator lombardzko-weneckiego królestwa, Fm. hrabia Radetzky, dozwolił wychodźcy politycznemu Carlo Veruda wolnego powrotu do c. k. krajów austryackich.

Ameryka.

(Zatargi z duchowieństwem w Mexyku.)

Morning Post donosi z Liwerpola z 7go maja:

Paropływ „Cambria" przybył z *Bostonu*; biskup z Puebli nie chciał wydać rejestrów zawierających statystyczny przegląd i rachunki posiadłości kościelnych. Urzędnik wysłany użył na poparcie swych żądań wojska, lecz gdy ta siła zbrojna stanęła przed rezydencyą biskupią, znalazła proklamacyę na bramie, w której exkomunikowano tych wszystkich, coby chcieli dopełnić rozkazów rządowych w tym względzie. Ztemwszystkiem dokonano sekwestru."

Hiszpania.

(Depesza telegraficzna z 12. maja.)

Madryt, 12. maja. Espartero przybył wczoraj do Saragosy; armia, milicya i ludność witały go z uniesieniem. — W pałacu królewskim robią przygotowania na przyjęcie króla Ferdynanda, ojca króla Portugalii, który spodziewany jest w Madrycie.

Anglia.

(Poseł do Petersburga. — Parlament w kolonii Przyladka. — Doniesienia bieżące. — Wizyty u posła tureckiego. — Działa kanonierskie do Indyi. — Rozruchy legionistów w Malcie.)

Londyn, 13. maja. Jenerał Charles Grey odjechał wczoraj wieczór w towarzystwie kapitana Fletcher do Petersburga z listem własnoręcznym Królowy Wiktoryi do Cesarza Aleksandra.

— Dnia 13. marca otworzył gubernator kolonii Przylądka, sir George Grey, parlament tamtejszy.

— Z Washingtonu donoszą, że Walker powtórną poniósł klęskę. Za dług peruwiański ma Anglia obsadzić wyspy Chincas.

— Matka Królowy, księżna Kent, zaszczyciła w sobotę tureckiego posła wizytą, która w większej części tyczyła się wielkiego wezyra.

— Według *Unitet Service Gazette* sprzedano dywizye dział kanonierskich, zgromadzonych koło Spithead, kompanii wschodnio-indyjskiej, ażeby ich użyła przeciw korsarzom na wodach Indyi wschodnich.

— Korespondent do dziennika *Times* donosi z **Malty**, że wieczór 6go maja w mieście Valetta wszczęto niepokoje. Pewna liczba żołnierzy z legii włoskiej wyspiewując pieśni o wolności przeciągała ulicami, i łżyła przy tem krajowców. Inspektora policyjnego, który wichrzycieli usiłował uspokoić, pchnięto sztyletem, i w kilku chwilach wyzionął ducha. Dnia 8go po południu wszczęły się nowe zaburzenia, a że legionistom zaczęto niedowierzać, przeto zabrano im cały zapas amunicyi. Nad wieczorem zawinął okręt liniowy „Hanibal" z banderą kontr-admirała sir Houston Stewart do portu Marsamusetto i zajął stanowisko przed warownią Manoel-Leger. Przez cały dzień prawie były sklepy w mieście zamknięte i do odejścia jeszcze poczty panowała wielka trwoga między mieszkańcami.

Francya.

(Nowiny dworn. — Odjazd króla Wirtemberskiego. — Arcyksiążę Ferdynand Maksymilian oczekiwany w Strasburgu. — Wystawa gospodarska. — Powrót wojsk.)

Paryż, 13. maja. *Monitor* donosi, że podczas przejazdki Ich Mości Cesarstwa przedwczoraj w lasku bulońskim liczne tłumy przechadzających się witały Cesarstwo okrzykami radości. Wczoraj po południu jechali Cesarstwo w otwartym powozie do St. Cloud; wszędzie po drodze witała Ich ludność głośnemi okrzyki. — Król Wirtemberski odjechał dziś rano z Paryża. Książę Napoleon odprowadzał go do dworca kolei żelaznej. Wczoraj był król na rewii artyleryi, która się pod przewodnictwem Cesarza odbyła w dziedzińcu Tuileryów. Wieczór był król Wirtemberski na przedstawieniu w wielkiej operze, a rano zwiedzał Inwalidy. Towarzyszyli królowi wszędzie jenerał Roquet, adjutant Cesarza i hrabia Bacciocchi. — Baron Hübner wyjechał do Strasburga na przyjęcie Arcyksięcia Ferdynanda Maksymiliana brata JM. Cesarza Austryi. Jego Cesarzewiczowska Mość przybędzie jutro albo pojutrze do Paryża. — Wystawa rolnicza otwarta będzie dnia 23 maja. *Monitor* pisze, że to będzie najświetniejsza wystawa, jaka kiedykolwiek nastręczała agronomom przedmiotu do badań. Ministeryum rolnictwa nieotrzymało jeszcze wszystkich zapowiedzianych przedmiotów z zagranicy, ale zapowiedziano już z kraju i z zagranicy 2756 większych zwierząt (1314 wołów, byków i krów, 1268 baranów i owiec, 174 świń) i 503 par drobiu, do tego przeszło 2000 narzędzi rolniczych i przeszło 4000 płodów gospodarskich. Według programu urzędowego obejmie wyznaczony komitet dnia 23. maja narzędzia rolnicze, dnia 24. i 25. odbędzie się klasyfikacya, a dnia 27, 28 i 29 próba wszystkich narzędzi. Ziemiopłody przyjęte będą dnia 25., a klasyfikowane dnia 26. Dnia 29. i 30. zebrany będzie sąd przysięgłych wystawy. Zwierzęta obejmie komitet dnia 27., klasyfikacya odbędzie się dnia 28., a próba dnia 29. i 30. Dnia 31. maja otwarta będzie wystawa dla publiczności (po 2 franki od wstępu) dnia 1., 2. i 3. czerwca (po 1 franku) i dnia 4. czerwca (za wolnym wstępem). Tego samego dnia rozdawać będzie nagrody. Dnia 5. czerwca będzie wystawa i publiczna sprzedaż z wstępem po 25 centymów. Dnia 6. będą zwierzęta dagierotypowane. — Dziennik tuloński *Sentinelle* donosi, że na mocy cesarskiego dekretu rozszerzona będzie linia fortyfikacyjna portu tulońskiego aż do warowni Malbousquet. Koszta budowli obliczono na 25 milionów franków.

— Z Marsylii donoszą pod dniem 12. maja: Pięciu jenerałów armii oryentalnej, między nimi Vinoy i Wimpfen, przybyli do Marsylii. Okręta liniowe „Tourville", „Duquesne" i „Jean Bart" zarzuciły kotwice w Cudouine. Wojska 6., 7. i 31. pułku wysiadają na ląd. Z pięciu innych okrętów ląduje wojsko częścią w La Joliette, częścią w Hyéres. Pomimo słoty, mnóstwo zwiedza wybrzeże, by się przypatrywać wylądowaniu wojsk powracających z Oryentu.

Włochy.

(Poseł rosyjski przyjmowany u króla. — Firma Torlonia ustępuje. — Hr. Esterhazy wyjeżdża.)

Według doniesień *Gazz. Piemontese* z 12. maja przyjmował Król sardyński dnia 10. b. m. na osobnem posłuchaniu rosyjskiego jenerał-majora hrabię Stackelberga, który wręczył J. M. królowi pismo z doniesieniem o wstąpieniu na tron Cesarza rosyjskiego, Aleksandra II.

Rzym, 5. maja. W naszych najwyższych kołach finansowych przygotowuje się zmiana, która pociągnie za sobą wszechstronnie bardzo ważne skutki. Mąż najbogatszy w państwie kościelnem albo raczej w całych Włoszech, książę Don Allessandro Torlonia, straciwszy monopol soli i tytoniu, zamyśla zarzucić przedsiębierstwo bankowe, a może nawet opuścić Rzym zupełnie. Robiono mu już propozycye względem odstąpienia swego przedsiębierstwa, ale dotąd niestanęła jeszcze żadna ugoda. Następca jego niebędzie już używał firmy „Torlonia". — Tutejszy austryacki ambasador, hrabia M. Esterhazy, pożegnał dziś Ojca Świętego i opuści Rzym temi dniami.

Niemce.

(Książę Windischgrätz przybył. — Projekt prawa handlowego. — Proces dziennikarzom. — Regulamin święcenia świąt.)

Berlin, 13. maja. *Staatsanzeiger* donosi urzędownie: Król Jego Mość raczył Jego Mości Cesarzowi Francuzów nadać order czarnego orła.

Wczoraj po południu przybył tu z Wiednia c. k. feldmarszałek książę Alfred Windischgrätz i wysiadł w hotelu Royal. Słychać, że dłuższy czas tutaj zabawi.

— Po świętach zbiorą się w Berlinie kupcy i juryści, ażeby wypracować wniosek do spólnego, przez Bawarski rząd zaprojektowanego niemieckiego prawa handlowego. Wniosek ten będzie doręczony ministrowi handlu.

Wiadomo, że dziennik *Hamburger Nachrichten* ogłosił najpierwszy w swoim czasie niektóre uchwały sejmu związkowego w sprawie oryentalnej i wkrótce potem nakazało zgromadzenie związkowe Hamburskiemu senatowi zapozwać właścicieli dziennika *Hamb. Nachrichten* i nalegać na nich, ażeby wymienili tego, kto im nadesłał ten artykuł. Na mocy tej rekwizycyi wystąpił senat naprzeciw właścicielom rzeczonego dziennika z cytacyami policyjnemi i zagrożeniem powiększenia kary. Właściciele jednak nie sądzili się być obowiązani wymienić swych korespondentów i udali się do rady z przedstawieniem przeciw wydanemu do nich żądaniu, odwołując się głównie na to, że o przesłuchaniu jako świadków nie może być mowa, gdyż przestępstwo naruszenia tajemnicy urzędowej nie jest wcale udowodnione, nie mogli jednak uzyskać od rady ani przychylnej odpowiedzi, ani zastanowienia kroków policyjnych. Również nie pomyślnie wypadł rekurs do seniorów i do kolegium sześćdziesięciu, i owszem obydwa kolegia odrzuciły podaną do nich prośbę o wstawienie się.

W Oldenburgu publikowano przed kilku dniami regulamin świąt i niedziel w księstwie. Przedłożony przez rząd sejmowi wniosek do ustawy w tej mierze doznał znacznej modyfikacyi. Podczas gdy wniosek nakazywał zastanowienie robót polnych, hałaśliwych rozrywek i t. d. od ósmej godziny zrana aż do czwartej z południa, przyzwolił sejm ograniczenie tylko na czas przedpołudniowego nabożeństwa, sądząc że można dalsze postępowanie z ufnością obyczajności pozostawić. Podczas spólnych świąt chrześciańskich mają także niechrześcianie ulegać tym samym ograniczeniom, w tych zaś dniach, które jakowa gmina chrześciańska obchodzi tylko sama dla siebie, obowiązani są prawem do obchodu tylko jej właśni wyznawcy.

Dania.

(Protokół wykupna cła na Zundzie podpisany.)

Nord. Ztg. donosi: Pełnomocnicy rosyjski, szwedzki i duński podpisali w Kopenhadze dnia 9. maja protokół, w którym przyjęto zaproponowane przez Danię wynagrodzenie za cła na Zundzie. Rzecz tę przyspieszono z przyczyny blizkiego odjazdu z Kopenhagi nadzwyczajnego posła rosyjskiego p. Tegoborskiego, który w duńskiej stolicy nie chciał już dłużej bawić niepotrzebnie.

Królestwo Polskie.

(Członkowie komisyi długu umarzania.)

Według wiadomości z Warszawy z 10. maja mianowani są cesarskim ukazem do komisyi umarzania długów Królestwa Polskiego nowi członkowie: Marszałek szlachty guberníi Warszawskiej hrabia Seweryn Uruski z pozostawieniem go przy funkcyach teraźniejszych; emerytowany rzeczywisty radca stanu Michał Lewiński; postanowiony przy administracyi fiskalnej dochodów tabaki i tytoniu członkiem wydziału ekonomicznego Leopold Kronenberg i bankier Aleksander Rawicz.

Rosya.

(Ulgi w podróży za granicę.)

Petersburg, 8. maja. Dla ułatwienia podróży za granicę zniesiono wysoką taxę od paszportów, słychać także o innych koncesyach ku ułatwieniu komunikacyi. Wielu bardzo podróżnych wyjeżdża za granicę, miano już wydać przeszło 40.000 paszportów, wszystkie miejsca z Kronsztadu do Szczecina zamówione już są po dzień 1. lipca.

Grecya.

(Król wybiera się do Niemiec. — Zuawi w Atenach. — Rozboje.)

Listy z **Aten** z 2. maja potwierdzają, że J. M. Król wybiera się wkrótce w podróż do Niemczy. Według dziennika *Osserv. Triestino* uchwalono wybudować w Atenach nowy teatr na przedstawienia greckie i na operę włoską.

Dnia 31go kwietnia przedstawili tu wodwil Zuawi, którzy z Krymu wracają i kilka dni zabawią. Ze strony posła i admirała francuskiego porozsełano zaproszenia na to widowisko do różnych familii. Dwór i ciało dyplomatyczne były także na tem przedstawieniu.

Rząd przedsięwziął wprawdzie surowe środki dla wytępienia rozboju wewnątrz kraju, lecz z tem wszystkiem nie zdołał jeszcze przywrócić zupełnego bezpieczeństwa, gdyż na pograniczu tureckiem zbierają się nowe bandy zbójeckie. Niejaki Sykia ukrywa się z bandą liczącą 60 ludzi na granicy wschodniej, a przed 14 dniami uprowadził z-nad pogranicznego miasteczka Amaliopola kupca i 14letnią dziewczynę, i uszedł w góry tessalskie.

Inna liczniejsza banda, złożona z 80ciu zbójców pod przewodnictwem pewnego Corakos i Albańczyka Czagicora, rozbija na wschodniej granicy Agrafy tureckiej. W głębi Tessalii sieje postrach albańska zgraja zbójecka w liczbie 300 ludzi pod przewodnictwem pewnego Turczyna. Włoście pograniczne są w ustawicznej trwodze przed tą zgrają; wojsko nasze pomknęło ku granicy, a dowodzący

pułkownik upraszał rzad o spieszne wysłanie jednego batalionu strzelców.

Turcya.

(Żegluga ożywiona. — Bale na sposób europejski u Turków. — Handel. — Wychodźce krymscy osadzani w Dobruczy. — Stan handlu tureckiego.)

Triester Zeitung zawiera wiadomości z Konstantynopola z d. 1. maja:

Z powszechna radością przyjęto ogłoszenie, że wkrótce będzie się odbywać żegluga okrętów Lloyda wprost między Tryestem i Konstantynopolem.

Stosownie do tej pospiesznej żeglugi uregulowano także inne linie Lloyda na wodach tureckich: lecz najważniejsza i nadzwyczaj pożądana dla handlu i podróżnych jest komunikacya wprost z Syryą, niepotrzebując żeglować koło wybrzeża Karamanii. Bo jak w ostatnich latach podniesło się miasto Bajrut, ta chrześciańska stolica Syryi, dla której wzrostu i kwitnienia wyrachowana jest głównie ta komunikacya, dowodzi sama statystyka jej mieszkańców, których liczba w trzech latach z 40.000 podniosła się niemal na 60.000.

Z Syryi donoszą, że Wamik Basza, gubernator Bajrutu, w uroczystość obrzezania swych synów wyprawił Europejczykom bal świetny, na którym nie mniej jak 30 europejskich dam tańczyło. Jest to drugi bal, który Baszowie tureccy dawali dla Franków; wiadomo, że pierwszy wyprawił Vely Basza, gubernator Kandyi. Wkrótce odbędzie się podobny festyn w Konstantynopolu, gdyż Mehmed Ali Basza zamyśla wyprawić dyplomatyczny bal w przepysznym swym wiejskim pałacu nad Bosforem.

Żegluga do portów rosyjskich nie odbywa się tak żywo, jak sie spodziewano, zdaje się, że czterdziesto-dniowa kwarantana, którą nakazała Rosya, odstręczyła wielu kapitanów, i dlatego zaniechali tej projektowanej żeglugi. Zresztą idzie ztąd wiele ładunków na stały ląd i do Anglii, mianowicie pszenica, żyto i jęczmień, których tutejsze magazyny mają wielkie zasoby.

Okręta, zawijające tutaj z portów rosyjskich, będą poddane pod siedmiudniową kwarantanę w Bosforze, dopokąd coś bliższego nie doniosą o stanie zdrowia na wybrzeżu rosyjskiem. Spodziewamy się, że wzajemne te ograniczenia komunikacyi morskiej nie będą trwać nazbyt długo.

— Do dziennika *Preuss. Korr.* piszą z-nad Dunaju dolnego: „Rząd angielski sprzedaje w drodze licytacyi po 2 do 20 dukatów konie zakupione niegdyś po 50 do 60 dukatów na Węgrach, w Siedmiogrodzie i na Wołoszczyznie, i dane na zimowlę do Sylistryi, Ruszczuka i Dżurdżewa. Za większą jednak część tych koni płacą zaledwie tyle, co skóra warta. W Balczyku spodziewają się do 5000 familii muzułmańskich z Krymu, które rząd turecki chce w Dobruczy osiedlić. W zamiar tego udał się jeneralny gubernator Sylistryi Said Basza do Balczyka, gdzie familiom tym oznaczy siedziby i postanowi dla nich zwierzchności miejscowe. Rząd turecki spodziewa się po tej kolonii podniesienia kultury krajowej, zwłaszcza że wychodźcy krymscy są nierównie pracowitsi od Turków tutejszych."

— Dziennik *Spectateur de l'Orient* skreśla w jednym z ostatnich numerów swoich ogólny przegląd stosunków handlowych między Europą i Oryentem. Obraz przemysłowego rozwoju w państwie tureckiem, który autor podaje we wstępie tego artykułu, nie jest wcale świetny. Pominąwszy bowiem, że nie równie większą część całego ruchu przemysłowego utrzymują niemuzułmańskie warstwy ludności, to nawet i to, co Rajowie łącznie z żydami prodokują w tym państwie, jest dotąd bardzo mało znaczące. W istocie sprowadza Turcya do dziś z zagranicy prawie wszystkie wyroby garncarnskie, z fajansu i z porcelany, wszystkie towary szklanne, prawie wszystkie drobniejsze towary, zegarki, instrumenta, węgierskie i tyrolskie szkatułki i pudełka z drzewa malowanego, drewniane butelki, malowane łyżki drewniane, znaczną część sukien kraju europejskiego, szale, bardzo wiele tkanek, kalikoty, perkale, muszliny, gazy, materye jedwabne, złote i srebrne galony i szychy, delikatne futra, wyroby kapeluszniekie, większą część papiern i mydła, indygo, koszniele, drzewo brazylijskie i inne artykuły farbierskie; towary apteczne, jako to opium i rabarbar; saletrę, proch, broń i amunicye wojenną; nakoniec kawę, pieprz i bursztyn, ołówki i powozy fasanu europejskiego. Nadto sprowadza Turcya z zagranicy prawie wszystko złoto i srebro, znaczną ilość żelaza i stali, wszelkie cynkowane żelazo, wszelkie blachy i drute żelazne, mnóstwo narzędzi rolniczych i inne sprzęty z żelaza, wszelką cynę i mosiądz, większą część ołowiu i znaczną ilość surowej i urabianej miedzi. Pomimo tego jednak, że wielkie państwo to musiało tak znaczną część swoich potrzeb sprowadzać z zagranicy, była cała handlowa komunikacya Turcyi z zagranicą zawsze jeszcze bardzo nieznaczna, a nawet i ogólny handel Turcyi z głównemi narodami, handlowi Europy przedstawia stosunkowe wcale nieznaczne sumy. Tak n. p. ogólną wartość wymiany towarów między Francyą i Turcyą obliczano w roku 1854 tylko na 90 milionów franków, z czego jednak na wywóz francuski przypadało tylko 26 milionów. Z tą nieznaczną sumą proszę porównać wartość towarów, które Francya wywozi nie do Anglii i Stanów zjednoczonych, lecz n. p. do kilku mniejszych państw sąsiednich, które razem mieszczą w sobie $^2/_3$ części ludności państwa otomańskiego. I tak w tym samym roku wywiezła Francyi do Belgii różnego rodzaju towarów ze 124 milionów franków, do Szwajcaryi za 51 milionów, do państw sardyńskich za 52 milionów, do królestw Obojga Sycylii za 15 milionów a do królestwa Holandyi i do Toskanii po 13 milionów; co czyni razem 268 milionów, prawie dziesięć razy tyle, co wynosił wywóz do Turcyi. Podobny stosunek zachodzi także co do wywozu z Anglii.

W końcu przedstawia wspomniony dziennik samą Grecyę to jest handlowy jej rozwój pod panowaniem tureckiem i teraźniejszy kwitnący stan jej handlu w okrągłych liczbach, by tym sposobem udowodnić lepiej jeszcze pośledność stosunków tureckich.

Azya.

Nowego rodzaju handel niewolnikami.

Kilkakrotne usiłowania prasy publicznej, by położyć koniec handlowi niewolnikami chińskimi, niebyły przecież bezskuteczne, jak się pokazuje z doniesień listownych i kilku wypadków w Ameryce i Chinach. P. Humprey Marshal były ambasador Stanów zjednoczonyce w Chinach wniósł tę sprawę pod obradę reprezentantów w Washingtonie, a izba powzięła w tej mierze na wniosek pana Pringle z Nowego Jorku następująca uchwałę: „Uchwalono prosić prezydenta Stanów zjednoczonych o udzielanie wszelkich wiadomości, jakie otrzyma o obywatelach Stanów zjednoczonych, którzy biora udział w handlu niewolnikami lub transportowaniu tak zwanych Kuliów okrętami amerykańskiemi z Chin do Kuby, lub do innych krajów w zamiarze, by ich utrzymywać tam w stanie niewolników, chociażby nawet handel taki niesprzeciwiał się duchowi istniejących traktatów, które uczestników jego obwiniają o rabunek morski. Nadto upraszа się prezydenta, ażeby przedłożył izbie wszelkie fakta i szczegóły odnoszące się do transportu 500 Kuliów chińskich na pokładzie statku „Seh Witch", który się rozbił niedawno u wybrzeża Kuby."

W jaki sposób odbywa się handel niewolnikami chińskimi, pokazuje się z następującego listu pewnego Amerykanina z Chin: „Mamy teraz" — pisze ów Amerykanin — „700 Kuliów na pokładzie, a myślimy zabrać 200 jeszcze a potem odpłynąć do Callao, gdzie staniemy najdalej za 75 dni. Położenie Kuliów chińskich jest prawie takie same, jak chłopów w Rosyi lub niewolników murzyńskich w południowej Ameryce. Ach są te biedne istoty, które porwane przemocą z łona rodziców i przyjaciół, sprowadzone zostały na nasz okręt równie jak i na wiele innych okrętów, należących do Anglików i do naszych krajowców. Ludzi tych wykradają z domów i trzymają przez kilka tygodni w jakiej kryjówce, dopókąd kapitan nieuzna za rzecz stosowną zabrać ich na swój okręt. Za każdą głowę płacą 20 do 30 dolarów i zachowują potem największą ostrożność, ażeby które z nich nieuciekło lub niezostało przemocą odebrane. Chińscy handlarze niewolników przyprowadzają swoich Kuliów na targowicę, jak się to dzieje w Mobile, gdzie kupujący oglądać ich mogą. Nieszczęśliwe te ofiary zmuszane tu bywają do wszelkiego rodzaju sztuk gimnastycznych; muszą skakać, biegać, tańczyć, wykręcać się, a nakoniec przedsiębierze z nimi lekarz okrętowy ścisłą rewizyę. Gdy się skończył przegląd, dostają nowe suknie i zabierają ich na pokład okrętu, gdzie znaczna liczba uzbrojonych majtków odbywa straż dniem i nocą. Jestto niebezpieczna służba, gdyż niewolnicy używają często gwałtownych sposobów, by się uwolnić. Mamy na pokładzie mnóstwo broni wszelkiego rodzaju. Dwa nabite działa są tak ustawione, że mogą każdej chwili razić buntowników. Prawda że to niebezpieczna sprawa, ale przynosi znaczną korzyść. A chociaż nawet, jak to zwykle się zdarza, wymrze czwarta lub piąta część Kuliów w ciągu podróży, to przecież można jeszcze dobrze zarobić na tej spekulacyi. Ludzie, za których płacimy tu po 20 do 30 dolarów, sprzedajemy w Kubie, Peruwii lub Chilunie po 250 do 300 dolarów."

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 17. maja. *Monitor* donosi o przybyciu Jego Cesarzewiczowskiej Mości Arcyksięcia Ferdynanda Maxymiliana do St. Cloud. Cesarz wyszedł naprzeciw dostojnego Gościa aż do wielkich wschodów i poprowadził Go do Cesarzowej i do następcy tronu. W Paryżu doznał najdostojniejszy Arcyksiążę najżyczliwszego ze strony ludności przyjęcia.

Turyn, 16. maja. Dziennik *Diritto* donosi z Genuy z 12go b. m. wieczór, że w pobliżu poczty przylepiono na mur groźny plakat przeciw konzulowi austryackiemu. Poźniej dały się słyszeć między tłumem złośliwe głosy przeciw konzulowi, wybito kilka szyb w gmachu konzularnym itp. Korespondent dziennika *Diritto* ubolewa sam nad nikczemnością podobnych zamachów.

Kurs lwowski.

Dnia 19. maja.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	40	4	43
Dukat cesarski	„ „	4	42	4	44
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	7	8	11
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	34	1	35
Talar pruski	„ „	1	28	1	29½
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	8	1	9
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	33	84	12
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	75	54	76	20
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	84	20	85	10

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 19. maja.	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	—	—
„ przedał „ „ 100 po	84	30
„ dawał „ „ za 100	84	—
„ żądał „ „ za 100	—	—
Wartość kuponu od 100 złr.	1	32

Wiédński kurs papierów.

Dnia 16. maja.			w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto $84\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$	$84\frac{11}{16}$
detto pożyczki narod.	5%	„ 85 $85\frac{1}{4}$	$85\frac{1}{8}$
detto z r. 1851 serya B.	5%	„ —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„ —	—
Obligacye długu państwa	$4\frac{1}{2}$%	„ $74\frac{3}{4}$	$74\frac{3}{4}$
detto detto	4%	„ —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	„ —	—
detto detto detto	3%	„ —	—
detto detto	$2\frac{1}{2}$%	„ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„ —	—
detto detto z r. 1839		„ $128\frac{5}{8}$	$128\frac{5}{8}$
detto detto z r. 1854		„ 108 $108\frac{1}{8}$	$108\frac{1}{16}$
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2\frac{1}{2}$%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto krajów koron.	5%	76 $76\frac{3}{4}$ $82\frac{1}{4}$	$76\frac{3}{4}$
Akcye bankowe		1115 1120	1118
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.		525 $527\frac{1}{2}$	525
Akcye c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem.		383 381	382
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.		—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.		—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.		581 587	583
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 16. maja		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych	85 $84\frac{3}{4}$	$84\frac{3}{4}$	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$102\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ l.	$102\frac{1}{4}$	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl.	$101\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$ l.	$101\frac{1}{4}$	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$74\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$	$74\frac{3}{4}$	2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10-3 3 l.	10-3	3 m.
Lyon za 300 franków	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$102\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ l.	$102\frac{1}{2}$	2 m.
Marsylia za 300 franków	—	—	2 m.
Paryż za 300 franków	119 $119\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ l.	$119\frac{1}{8}$	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	269 $268\frac{1}{2}$	269 31	T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	—	T. S.
Cesarskie dukaty	—	—	Agio.
Dukaty al marco	—	—	Agio.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 17. maja o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $85\frac{1}{8}$—$85\frac{1}{4}$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90 — 91. Lomb. wen. pożyczki z 5% 91 — 92. Obligacye długu państwa 5% $84\frac{13}{16}$—$84\frac{7}{8}$, detto $4\frac{1}{2}$% $74\frac{3}{4}$—75, detto 4% $66\frac{1}{4}$—$66\frac{1}{2}$, detto 3% 50—$50\frac{1}{2}$, detto $2\frac{1}{2}$% $41\frac{1}{2}$—$41\frac{3}{4}$, detto 1% 17 — $17\frac{1}{4}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 93 — $93\frac{1}{2}$. Detto Oedenburgs. z wypł. 5% $91\frac{1}{2}$ — 92. Detto Peszt. 4% $92\frac{1}{2}$ — 93. Detto Mediol. 4% $90\frac{1}{2}$—91. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% $86\frac{1}{2}$ — 87. Galic. i węgier. 5% $76\frac{1}{4}$ — 77. Detto innych krajów koron. 82 — 83. Obl. bank. $2\frac{1}{2}$% $61\frac{1}{2}$ — 62. Pożyczki loter. z r. 1834 228 — $228\frac{1}{2}$. Detto z r. 1839 $130\frac{1}{4}$—$130\frac{1}{2}$. Detto z r. 1854 $107\frac{3}{4}$—108. Renty Como 13 — $13\frac{1}{4}$.

Galic. list. zastawne 4% 82—84. Północ. Oblig. Prior. 5% 87 — 88. Glognickie 5% 80 — 81. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 82 — 83. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 89 — 90. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 275 frank. za szt. 115 — $115\frac{1}{2}$. Akcyi bank. narodowego 1121—1123. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. $382\frac{1}{4}$—$382\frac{1}{2}$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. $107\frac{1}{4}$—$107\frac{1}{2}$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 257 — 259. Detto półn. kolei $290\frac{3}{4}$ — 291. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 386 — $386\frac{1}{4}$. Detto tow. żegl. parowej 594 — 596. Detto 13. wydania 578 — 580. Detto Lloyda 445 — 448. Peszt. mostu łańcuch. 66 — 67. Akcye młyna parowego wiéd. 72 — 75. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 30 — 33. Esterhazego losy 40 zł. $72\frac{3}{4}$ — 73. Windischgräza losy $25\frac{1}{4}$—$25\frac{1}{2}$. Waldsteina losy $25\frac{1}{4}$—$25\frac{1}{2}$. Keglevicha losy $10\frac{1}{4}$—$10\frac{1}{2}$. Ks. Salma losy $39\frac{1}{2}$—40. St. Genois $38\frac{3}{4}$—39. Palffego losy $38\frac{3}{4}$—39.

Amsterdam 2 m. $84\frac{3}{4}$. — Augsburg Uso $102\frac{1}{4}$. — Bukareszt 31 T. 268. — Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. $101\frac{1}{4}$. — Hamburg 2 $74\frac{7}{8}$. —. — Liwurna 2 m. 102. — Londyn 3. m. 10.3. — Medyolan 2. m. $102\frac{1}{4}$. — Paryż 2 m. $119\frac{1}{8}$. — Cesarskich ważnych dukatów agio $5\frac{3}{4}$.—$5\frac{1}{2}$. — Napoleonsdor 7 57. — Angielskie Sover. 10 10—10 11. — Imperyał ros. 8 9--8 10.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 19 maja.

Oblig. długu państwa 5% $84\frac{3}{4}$; $4\frac{1}{2}$ 75; 4% $66\frac{1}{2}$; 4% z r 1850 — 3% $50\frac{1}{4}$; $2\frac{1}{2}$% —. Losowane obligacye 5% — ; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 $131\frac{1}{2}$. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1121. Akcye kolei półn —. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 601. Lloyd 445. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. $85\frac{1}{4}$. Augsburg $102\frac{1}{4}$ 3. m. Genua — l. 2. m Frankfurt $101\frac{1}{4}$ 2. m. Hamburg $74\frac{7}{8}$ 2. m. Liwurno — l. 2. m. Londyn 10—$2\frac{1}{2}$. l. m. Medyolan —. Marsylia 119 l. Paryż 119. Bukareszt 268. Konstantynopol 460. Smyrna —. Agio duk. ces. $5\frac{3}{8}$ Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. $76\frac{3}{4}$. Renty Como — Pożyczka z roku 1854 $107\frac{3}{4}$. Pożyczka narodowa $85\frac{1}{4}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $385\frac{1}{4}$. fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $387\frac{1}{2}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. maja.

Hr. Drohojewski Józef, z Balicza. — PP. Pietrowski Józef, z Skałkowicy. — Wiajewski Józef, z Maksymowic. — Pasieczny Karol, c. k. adjunkt pow., z Wiédnia. — Sozański Antoni, z Torchanowiec. — Nowosiodłowski Łukasz, dziekan, z Kamionki — Rubczyński Maur., z Bilitanki. — Siemianowski Franc., z Simiginowa. — Gaspary Ant., c. k. oficyał powiat., z Gródka. — Bandrowski Wojc., dr. praw, z Tarnowa. — Stecki Adolf, z Środopola. — Jędrzejewicz Wład., z Fulsztyna. — Dobek Konst., z Bursztyna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. maja.

Ks. Radziwiłł Wilhelm, do Dembicy. — Hr. Kalinowski Władysław, do Bakowiec. — Hr. Golejewski Kornel, do Krzyweczy. — Hr. Golejewski Jan, do Krzywcza. — Koziebrodzki Feliks, do Zlibowa. — Łoś Tadeusz, do Narola. — PP. Jaworski Apol., do Ordowa. — Strzelecki Eug., do Wyrowa. — Malczewski Jul., do Skwarzawy. — Domaradzki Ludwik, do Kołodziejowa. — Wierzchowski Edward, do Pleśnian. — Antoniewicz Deodat, do Przemyśla.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 17. i 18. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	319 81	+ 12 0°	91.4	połud.-zach. sł.	dészcz
2. god popoł.	319 43	+ 15 6°	78.3	zachodni „	„
10.god. wiecz.	320.48	+ 8 4°	90.4	północny m.	„
Wysokość deszczu 10·80.‴					
6. god. zrana	322 73	+ 7 6°	89.3	północ.-zach. sil.	dészcz
2. god. popoł.	324.11	+ 10.2°	79.7	północny mier.	pochmurno
10 god. wiecz.	324.95	+ 9.4°	72.2	„ sł.	„
Wysokość dészczu 9·43.‴					

T E A T R.

Dziś: Przedstawienie niemieckie: **„Produkcya Tańców p. Lidy Thompson“** i komedye: **„Das Gänschen von Buchenan** potem **„Am Clavier.“**

We środę dnia 21. maja 1856 (w Abonamencie):

„Bracia Strawińscy“ *czyli*: **„Listopad.“**

Dramat historyczny z romansu Henryka Rzewuskiego, przez J. N. Kamińskiego dla sceny przerobiony w 5 aktach.

(* *Pan Józef Szturm*, powtórnie angażowany przedstawi rolę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.)

KRONIKA.

Przejazd podróżnych na c. k. południowej kolei żelaznej między Wiédniem i Gloggnica w ciągu zielonych świąt przedstawiają następujące liczby: Na dniu 11. maja 1856 (w niedzielę) 15.482 osób, a 9190 złr. 17 kr. dochodu; na dniu 12. maja 1856 (w poniedziałek świąteczny) 29.489 osób, a 13.070 złr. 55 kr. dochodu; razem 44.971 osób i 22.261 złr. 12 kr. dochodu.

— W ciągu miesiąca maja r. b. rozpocznie na nowo swe prace mianowana ze strony ministerstwa rosyjskiego komisya naukowa do ułożenia dokładnej karty morza kaspijskiego. Zadanie to jest niezmiernie ważne dla umiejętności, gdyż wszystkie dotychczasowe karty tego morza były mniej więcej niedokładne.

— Z bilansu towarzystwa ku rozszerzaniu wiary w Lugdunie pokazuje się, że w roku 1855 zebrano cztery miliony franków, do czego półtora miliona Francuzów tygodniowo po 1 sous się przyczynia. Sama dyecezya Paryża dostarcza rocznie 200.000 franków. Budżet duchowieństwa francuskiego, kazualia, dary i zapisy na korporacye religijne itp. wynoszą teraz we Francyi prawie 100 milionów franków.

— Z Guatemali donoszą, że na dniu 8. styczniu r. b. wyrzucił wulkan Fuego, znajdujący się o kilka mil od stolicy, znaczną masę popiołu, którym zasypał wszystko na czterdzieści mil dokoła i uszkodził mocno plantacye koszenili. A że w okolicy tej znajdują się właśnie najobfitsze plantacye tego rodzaju, tedy może ten wybuch wulkaniczny wpłynąć szkodliwie na zbiór koszenili, co tem smutniejsza jeszcze, że produkt ten stanowi główny artykuł wywozowy Guatemali i niepomyślny zbiór jego pociąga tam zawsze za sobą powszechną stagnacyę handlu.

Galerya obrazów na korzyść galicyjskiego Zakładu ślepych w wielkiej sali ratuszowej otwarta codziennie od 9tej godziny rano do 5tej po południu.

Bilety wstępne sprzedają się w księgarniach pp. Milikowskiego i Wilda, w aptece p. Müllinga, i w sklepach pp. Adamskiego, spółki Kummera i Alex. Winiarza.

Redakcya Gazety Lwowskiej przyjmuje subskrypcyę na pogorzelców Niżankowic.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*